

Piotr Kowolik

"Poradnik interpunkcyjny", Edward Polański, Marek Szopa, Ewa Dereń,
Katowice 2010 : [recenzja]

Nauczyciel i Szkoła 3 (48), 209-210

2010

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Piotr KOWOLIK

Górnośląska Wyższa Szkoła Pedagogiczna im. Kardynała Augusta Hlonda
w Mysłowicach

Recenzja książki: Edward Polański, Marek Szopa,
Ewa Dereń, *Poradnik interpunkcyjny*,
Katowice 2010, Wydawnictwo Videograf Edukacja, ss. 204.

Poradnik – „książka zawierająca rady, wskazówki, informacje z jakiejś dziedziny, np. poradnik językowy”¹. To tylko sucha definicja słownikowa.

Poradnik interpunkcyjny stanowi bardzo nowoczesny i pełny zbiór reguł przestankowania. Pozwoli każdemu odbiorcy na biegłe posługiwanie się znakami interpunkcyjnymi oraz będzie pomocny w wyjaśnianiu wszelkich wątpliwości w tym zakresie. Jest wyjątkowo przyjazny, objaśnia użycie wyrazów zgodnych z kanonami przestankowania. Jest maksymalnie jednoznaczny i przejrzysty. Na rynku wydawniczym publikacji poświęconych przestankowaniu jest zaledwie kilka, a pozycji ujmujących praktyczny jego aspekt – jeszcze mniej.

Autorzy *Poradnika* korzystali z dorobku twórców i kontynuatorów obecnego systemu interpunkcyjnego, redagując na nowo rozsiane po wielu publikacjach zasady interpunkcji (s. 192–193– źródła przykładów i bibliografia).

Musimy przyznać, że my, osoby dorosłe, mamy kłopoty z regułami polskiej interpunkcji, z poprawnym użyciem przecinka lub innego znaku przestankowego. Błędne używanie interpretacji może się stać przeszkodą w trafnym odbiorze tekstu. Znak interpunkcyjny postawiony niezgodnie z intencją autora może w sposób zasadniczy zmienić znaczenie zdania.

Oto przykład unaoczniający, że miejsce przecinka zależy od tego, jaką treść chcemy przekazać:

Gawędzili powoli, idąc.

Gawędzili, powoli idąc.

Część pierwsza – *Znaki interpunkcyjne i ich użycie* (s. 9–158).

Rozdział I – *Przecinek* – informuje czytelnika o zasadach używania przecinka w polszczyźnie, o miejscach niewystępowania przecinka w zdaniu, przecinka w zdaniach przed spójnikiem lub zaimkiem pełniącym funkcję spójnika, bez użycia spójnika, w wyrażeniach i wypowiedziach porównawczych. Wszystkie te zasady są bardzo bogato poparte przykładami (s. 9–101).

Rozdział II – *Kropka* – użycie kropki w polskim systemie interpunkcyjnym w porównaniu z innymi znakami interpunkcyjnymi jest najłatwiejsze. Ukazano

¹ *Słownik języka polskiego PWN*, red. M. Szymczak, t. 2 (L–P), Warszawa 1999, s. 785.

reguły i przykłady interpunkcyjnego, graficznego użycia kropki, zakazu stosowania kropki (s. 102–108).

Rozdział III – *Myślnik (pauza)* – jest znakiem interpunkcyjnym, który na tle innych znaków przestankowych pełni najczęściej funkcji, m.in. takich samych jak przecinek, nawias czy dwukropek – podano różne zasady i bogactwo przykładów (s. 109–115).

Rozdział IV – *Cudzysłów* – może przybierać różne formy w zależności od przeznaczenia tekstu i reguł stosowania tego znaku (s. 116–121).

Rozdział V – *Nawias* – jest znakiem interpunkcyjnym, którego podstawową funkcją jest wydzielanie w zdaniu głównym dodatkowych, często niepowiązanych składniowo informacji. Nawias ma kilka postaci graficznych: nawias okrągły, zamykający i kwadratowy (s. 122–125).

Rozdział VI – *Znak zapytania (pytajnik)* – wiele reguł i przykładów (s. 126–130).

Rozdział VII – *Dwukropek* – w zdaniu wprowadza różne treści, które są zapowiedziane na początku wypowiedzenia (s. 131–135).

Rozdział VIII – *Wykrzyknik (znak wykrzyknienia)* – autorzy ukazują znak wykrzyknienia między wykrzyknikami; po wykrzykniku i okrzyku lub wykrzyknieniu; po zdaniach z użyciem wołacza wraz z przykładami (s. 136–140).

Rozdział IX – *Wielokropek* – wyodrębniono sześć zasad używania tego znaku interpunkcyjnego z przykładami (s. 141–142).

Rozdział X – *Średnik* – służy przede wszystkim do zaznaczania stopnia odrębności poszczególnych członków zdania lub zdań składowych (s. 143–144).

W rozdziale XI – *Zbieg znaków przestankowych* – autorzy wyodrębnili w tej grupie: *podwójny zbieg znaków przestankowych*, podając 54 reguły wraz z przykładami, oraz *potrójny zbiegu znaków przestankowych*, w którym wybrano 12 możliwości. Wszystkie reguły poparte są przykładami (s. 145–158).

Część druga – *Reguły na skróty, czyli najczęściej popełniane błędy interpunkcyjne* (s. 159–166) – podano 9 reguł wraz z przykładami.

Część trzecia – *Z przecinkiem czy bez, czyli poćwicz interpunkcję* (s. 167–191) – Autorzy podali np. trzydzieści zdań z poleceniem wstawienia przecinków; w kolejnych pięćdziesięciu wstawienia odpowiednich znaków interpunkcyjnych. Kolejne ćwiczenia (17) zawierają teksty, w których należy uzupełnić znaki interpunkcyjne. Dalej zamieszczono *Klucz do ćwiczeń interpunkcyjnych*.

Na końcu *Poradnika* zamieszczono *Indeks* wyrazów i połączeń wyrazowych, w sąsiedztwie których stawiamy lub opuszczamy przecinek, oraz innych wyrazów-kluczy.

Poradnik interpunkcyjny napisany jest jasnym i logicznym językiem, który wprowadza czytelnika w istotę zagadnienia. Jest z pewnością pracą wartościową z poznawczego i warsztatowego punktu widzenia. Strona edytorska bez zarzutu.

Adresatem poradnika może być każdy, kto chce być dobrze zrozumiany, powinien znać reguły polskiej interpunkcji i stosować je w praktyce. Jest to książka dla uczniów, studentów i nauczycieli oraz osób zajmujących się przygotowaniem tekstów przeznaczonych do druku.